

Od redaktorów

Ten numer *Zeszytów* otwiera artykuł Tomasza Mielczarka o aktualnym problemie i nośnym tytule „Stan i perspektywy badań nad polskim systemem medialnym”. Nie w pełni podzielając tezy Autora, także co do zasług (niedocnienie, zdaniem redakcji, pewnych ośrodków badawczych – OBP z dwóch ostatnich dekad, katowickiego, a nawet macierzystego dla autora tekstu – zespołu kieleckiego oraz jego wielkiego wkładu osobistego), uważamy tekst za ważny głos w dyskusji nad dokonaniem polskich medioznawców i rysującymi się perspektywami badawczymi.

W połowie 1956 roku powstał Krakowski Ośrodek Badań Prasoznawczych (KOBP, od 1960 roku znany jako OBP). Z tej okazji, wpisując się w wieloletnią tradycję *Zeszytów Prasoznawczych*, drukujemy na początku tego numeru kilka tekstów wspomnieniowych jego byłych liderów – wieloletniego dyrektora (1969–2000) Walerego Pisarka oraz jego zastępcy w latach 1974–1985 – Tomasza Gobana-Klasa. O wielorakich związkach pomiędzy OBP a Zakładem Dziennikarstwa Uniwersytetu Śląskiego piszą zaś śląscy prasoznawcy – Marian Gierula i Marek Jachimowski. Z kolei Izabela Dobosz przypomina o mało znanym epizodzie owocnej współpracy OBP z prawnikami z Międzyuczelnianego Instytutu Wynalazczości i Ochrony Własności Intelektualnej UJ w kontekście prac nad ustawowym uregulowaniem prawa prasowego u progu lat osiemdziesiątych XX wieku. Obraz Ośrodka w tymże okresie z perspektywy władz jego ówczesnego właściciela (RSW Prasa-Książka-Ruch) rekonstruuje na podstawie zachowanych dokumentów archiwalnych Jacek Wojsław.

W roku 1957 w kręgu KOBP ukazały się dwa numery *Biuletynu Prasoznawczego*, pisma powielanego, które stało się załącznikiem przyszłych *Zeszytów Prasoznawczych* (w latach 1958–1959 ukazywały się pod nazwą *Prasa Współczesna i Dawna*). Mamy zatem kolejny powód, by przypomnieć rolę naszego kwartalnika w formowaniu się polskiej myśli medioznawczej, także w kontekście międzynarodowym. O przepływie idei ponad granicami i propagowaniu dorobku światowego (a ściślej – amerykańskiego) medioznawstwa w Polsce za pośrednictwem *Zeszytów* pisze Paweł Płaneta. Z kolei o obiegu idei w obrębie krajów tzw. obozu socjalistycznego w czasach PRL traktuje artykuł Renaty Piaseckiej-Strzelec.

Nie braknie w tym numerze pytań ważnych dla metodologii badań prasoznawczych. Ignacy Fiut rozważa konieczność wprowadzenia nowej *episteme* w kontekście badań nad nowymi mediami, czerpiąc przy tym inspiracje z prac

drukowanych w *Zeszytach Prasoznawczych*. Konrad Knoch natomiast zwraca się ku przeszłości, podejmując rekonstrukcję dylematów stających wciąż przed badaczami dawnej prasy drugiego obiegu.

Historię prasy reprezentują w tym numerze kwartalnika dwa artykuły. Artur Trudzik sięga do początków czasopism muzycznych jazzowych bądź rockowych w naszym kraju, przypominając pierwsze lata miesięcznika *Jazz* i jego późniejsze wcielenia. Z kolei Renata Zając szkicuje stan i perspektywy badań nad czasopismami popularnonaukowymi w Polsce.

Dział zagraniczny wypełniła tym razem Agnieszka Szymańska relacją ze swoich badań wśród dziennikarzy niemieckich na temat kondycji dziennikarstwa w erze nowych mediów.

W numerze prezentujemy także kilka prac dotyczących prawnych aspektów funkcjonowania mediów. Marta Polaczek-Bigaj podnosi żywo ostatnio dyskutowane kwestie wolności mediów w świetle niedawnych regulacji ustawowych. O kwestiach prawnych związanych z ochroną wizerunku w świecie mediów cyfrowych, a więc w czasach, gdy prawie wszystko pozostaje w zasięgu smartfona i może się natychmiast znaleźć w sieci, pisze z kolei Adam Górski. Bogdan Fischer natomiast podnosi aktualny stan regulacji unijnych w kwestii ochrony prywatności osób korzystających z usług audiowizualnych.

Interesujący materiał empiryczny znajdujemy w pracy Jakuba Żurawskiego, rejestrującego zmiany w nośnikach reklam wyborczych w ostatnich kilkunastu latach – wskazujące trend przechodzenia z tymi reklamami z mediów tradycyjnych do sieci.

Tradycyjnie zamieszczamy na końcu numeru kilka aktualnych recenzji oraz sprawozdanie z konferencji.

Ryszard Filas, Paweł Planeta